

M. KAUZLARIĆ i S. GOMBOŠ, zgrada Gospodarske škole u Zagrebu

Pannoniorum, Zagreb 1795; *Tentamen publicum ex numismatica veteri*, Budimpešta 1797; *Die Istro eiusque adcolis commentatio*, Budimpešta 1798; *Elementa numismatica*, Budimpešta, 1799; *Orbis antiquus ex tabula itineraria Theodosii imperatoris*, I–II, Budimpešta 1824–25; *Istri adcolarum Illyrici geographia vetus*, I–II, Budimpešta 1826–27.

LIT.: Stari pisci hrvatski, JAZU, 1940, 26. — T. Matić, Matija Petar Katančić, hrvatski učenjak i pjesnik, Osječki zbornik, 1948. K. V. G.

KATEDRA, biskupska stolica ili prijestolje u crkvi; potječe od ant. stolice s izvišenim naslonom za leđa. Pojavljuje se već u prvim stoljećima kršćanstva, a nalazila se u dnu apside, dok su sa strane bila sjedala za niže službenike (supselije). Redovito je bila od mramora ili kamena. Od doba romanike, kada se oltar pomiče prema dnu apside, k. se premješta ispred oltara, na sjev. stranu svetišta, u kojemu se s jedne i druge strane nižu korska sjedala. Od tada se naziva *tron*, *priestolje*, a izrađena je od drva i bogato izrezbarena. Kod nas su očuvane starokršć. katedre u katedralama u Poreču i Zadru, te romaničke u Rabu i Splitu. Sve ostale katedrale, kao i neke od spomenutih, imaju drvene katedre iz doba gotike ili baroka. Najbogatije su izrezbarene one u Zadru, Rabu i Poreču. A. Bad.

KATIČIĆ, Ilija, graditelj (XVII/XVIII. st.). Vodi posljednju fazu gradnje dubrovačke katedrale (1671–1713) prema modelu arh. A. Buffalinija iz Urbina. Na osnovi pisma iz 1712. doznaje se da je proveo neke izmjene i »ispravio mnoge pogreške svojih prethodnika«. Radi i na crkvi Sv. Petra, Andrije i Lovre, lukobranu i kuli za sat u Dubrovniku, te na baroknim palačama u Perastu. Po njegovu nacrtu Vuk Kandijot i Petar Dubrovčanin pridodaju crkvi Gospe od Škrpjela na otočiću pred Perastom svetište s kupolom (1720–25).

LIT.: P. Butorac, Gospa od Škrpjela, Sarajevo 1928. — K. Prijatelj, Dokumenti za historiju dubrovačke barokne arhitekture, Tkalčićev zbornik, II, Zagreb 1958. — Horvat — Matejčić — Prijatelj, Barok. K. Plj.

KATIĆ, Krešimir, slikar (Zagreb, 18. X. 1919 — 11. XI. 1994). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1943 (Z. Šulentić). Bio je scenograf kazališta u Puli 1949–51. U ranim pejzažima tonski rješava probleme prostora i svjetlosti; šezdesetih godina slika apstraktne kompozicije (*Vedrina*, 1962; *Velegrad*, 1963). Poslije 1970. vraća se krajoliku, istaknutih topografskih i dokumentarnih značajki; u postupku se osjeća postimpresionističko iskustvo (*Krčka jesen*, 1973; *Mandrač na Hvaru*, 1979; *Jugo u Rovinju*, 1981; *Primoštenski trg*, 1986). — Samostalno izlagao u Puli, Šibeniku, Banjoj Luci, Karlovcu, Križevcima, Sisku i Zagrebu.

LIT.: J. Škunca, Krešimir Katić (katalog), Zagreb 1977. — Isti, Krešimir Katić (katalog), Zagreb 1986. Ž. Sa.

KATIĆ, Lovre, povjesničar (Solin, 7. II. 1887 — 26. VIII. 1961). Škole polazio u Solinu, Splitu i Zadru, gdje je 1910. završio teologiju; studirao i doktorirao na Filozofskome fakultetu u Zagrebu (1933). Bio je nastavnik i direktor na srednjim školama, a 1945–59. konzervator i znanstveni suradnik Arheološkoga muzeja u Splitu.

BIBL.: *Razvitak hrvatske arheologije u Dalmaciji*, Obzor, Spomen knjiga 1860–1935, Zagreb 1936; *Pregled povijesti Hrvata*, Zagreb 1938; *Solinski mlinovi u prošlosti*, SHP, 1952; *Stećci u Imotskoj krajini*, ibid.; *Zadužbine hrvatske kraljice Jelene na Otoku u Solinu*, Rad JAZU, 1955, 306; *Solin od VII–XX st.*, Prilozi — Dalmacija, 1955.

LIT.: Ž. Rapanić, Lovre Katić, VJAH, 1987.

J. Šk.

KATUNARIĆ, Ante, slikar, grafičar i književnik (Split, 11. I. 1877 — 2. V. 1935). Umjetničku akademiju završio u Rimu. Nakon kraćega boravka u Veneciji i Chioggi živi i radi kao nastavnik crtanja na gimnaziji u Splitu. S E. Vidovićem i V. Dinčić-Meneghelom osnivač i urednik humorističko-satiričkoga lista »Duje Balavac« (1908–12) u kojemu objavljuje karikature pod pseudonimom *Piperle*. Radio uljene slike i grafike s motivima Splita i portrete (*Portret I. Meštrovića*) pod utjecajem impresionizma i secesije. God. 1918. objavio u Splitu album grafika *Stari Split*.

LIT.: B. Lovrić, Ante Katunarić, Savremenik, 1916, str. 9–12. — M. Prelas, Ante Katunarić, Slobodna Dalmacija, 17. IX. 1955. — Z. Mužinić, Kroničar predratnog Splita, ibid., 2. V. 1965. — Isti, Splitski umjetnik, novinar i književnik Ante Katunarić, Čakavska rič, 1973, 2. D. Ki.

KATUNARIĆ, Boris, arhitekt (Split, 11. IX. 1907 — 13. VII. 1981). Diplomirao na Tehničkome fakultetu u Zagrebu 1932, potom radi u Gradsnome poglavarstvu u Splitu. God. 1943. odlazi u zbjege El Shatt gdje radi u tehničkom odboru. Nakon 1945. radi u Zagrebu, a od 1949. u Beogradu. — Između dvaju svjetskih ratova sudjeluje u razradi regulacijskoga plana Splita. S M. Druževićem sudjeluje u natječaju za Banovinsku palaču u Splitu (II. nagrada) i Narodni dom u Sušaku. Izvedeni su mu projekti »Hajdukova doma« (1933), kuće Dorić na Bačvicama, kupališta »Bačvice« (1941, s P. Čulićem) — sve u Splitu i tvornice celuloze u Prijedoru (1948). Značajke su Katunarićeve arhitekture jednostavni funkcionalistički oblici i suvremena armiranobetonska građa. D. Ki.

KATUŠIĆ, Petar, slikar (Dubrovnik, 1767–1788). Kao stipendist Dubrovačke Republike učio slikarstvo u Rimu kod A. Marona. Poznato je da je izradio portrete Benka Staya, Bernarda Zamanje i Rajmunda Kunića te sliku *Jupiter i Venera*. Jedinim njegovim sačuvanim radom smatra se *Glava djevojke* (Dubrovački muzej), rađena prema flamanskim uzorima, dok su portreti dubrovačkih književnika vjerojatno slikani prema njegovim originalima. Njegovu preranu smrt opjevao je dubrovački pjesnik Džono Rastić.

LIT.: K. Prijatelj, Klasicistički slikari Dalmacije, Split 1964.

K. Plj.

KAURIĆ, Anđelko, slikar i grafičar (Varaždin, 7. V. 1897 — Zagreb, 12. IV. 1948). Polazio 1915–16. Akademiju u Zagrebu (B. Čikoš-Sesija, M. Cl. Crnić, F. Kovačević), bio na studijama u Beču, potom ratni slikar u Galiciji uz O. Ivekovića. Slikao u ulju krajolike iz okolice Zagreba i iz Dalmacije, figuralne kompozicije (*Orfej*, *Djevojka na bunaru*, *Sjeća drva*, *Zagrebački kvartet*, *Rad u metalurgiji zagrebačke željeznice*) i niz autoportreta. Izveo veći broj bakropisa, pretežno sa zagrebačkim motivima (*Grič*, *Zvonoljevica*, *Stari Dolac*). K. je u svojim radovima usmjeren na realističko prikazivanje i na nastojanje da usavrši tehnički postupak, pri čemu slijedi stare majstore. Izlagao na samostalnim izložbama u Zagrebu (1917, 1918, 1919, 1920, 1922, 1923, 1925, 1926, 1927) te na mnogim kolektivnim izložbama. R.

KAUTZ, Claudius, kipar (prva pol. XVIII. st.). God. 1740. izradio je kameni spomenik *Bezgrešnog Začeca Marijina*, postavljen na Markovu trgu u Zagrebu (uklonjen 1869). Na visoku stupu nalazio se Marijin kip, oko stupa kipovi Sv. Josipa, Ivana Evanđelista, Ivana Krstitelja i Ivana Nepomuka, a na postolju reljefi *Krštenje Kristovo* i *Bijeg u Egipat* (u Muzeju grada Zagreba). Pripisuju mu se drveni oltar Žalosne Marije (nekad u franjevačkoj crkvi na Kaptolu u Zagrebu), tri oltara u župnoj crkvi Sv. Barbare u Gornjem Vrapču, oltar Sv. Križa u Remetincu, gl. oltar u župnoj crkvi u Ludini, u kapeli u Gornjoj Batini, u drvenoj kapeli u Gustelnici (u Turopolju), kipovi u župnoj crkvi u Šćitarjevu i glavni oltar u kapeli u Bešlincu kraj Kloštra Ivanića, propovjedaonica u župnim crkvama u Sv. Ivanu Zelini i u Narti, oltar Sv. Marije Magdalene u Humu Bistričkom i dr. Kautz je u drugoj četvrtini XVIII. st. bio cijenjen i plodan kipar koji je svojim najboljim djelima dosegao visoku razinu umjetničke kvalitete u okviru domaćega baroknoga kiparstva.

LIT.: D. Baričević, Claudius Kautz, kipar kamernog spomenika Bezgrešnog Začeca Marijina na Markovu trgu u Zagrebu, Peristil, 1990, 33. L. D.

KAUZLARIĆ, Mladen, arhitekt (Gospić, 10. I. 1896 — Zagreb, 6. IX. 1971). Završio studij arhitekture na Akademiji u Zagrebu 1930 (D. Ibler). Od 1940. profesor na Arhitektonskome fakultetu u Zagrebu. Od 1950. je dopisni, a od 1963. redovni član JAZU. God. 1921—31. radi u ateljeu H. Ehrlicha, u okviru kojega surađuje na više projekata (Slavonska i Obrtna banka, dovršenje Burze). Bio je od 1932. član umjetničke grupe »Zemlja«. S J. Denzlerom projektira palaču Rockefellerove zaklade na Gupčevoj zvi-jezdi (1927), željezničke nadvoznjake u Savskoj, Jukićevoj i Tratinskoj ul. (1929) te uglovnici u Preobraženskoj ul. 2 (1929, suradnik S. Kliska) u Zagrebu i Okružnu blagajnu u Zemunu (1933); zajednički sudjeluju i na više natječaja (Banovinska palača u Splitu, 1930; Okružni ured u Mariboru, 1934).

God. 1931. udružuje se sa S. Gombošem s kojim u razdoblju od deset godina daje niz zapaženih realizacija. Zajedno projektiraju stambene zgrade u Petrinjskoj ul. 11 (1933), Maksimirskoj ul. 4 (1933), Solovjevoj ul. 12 (1934), Breščenskoga ul. 7 (1938), Zvonimirovoj ul. 17 (Gospodarska sloga, 1938), Šubićevoj ul. 44 i na Svačićevu trgu 12 (1940); obiteljske kuće u Novakovoj ul. 15 (1932) i 24 (1936), Babonićevoj ul. 25 (1935), Zamenhoffovoj ul. 9 (1936), Nazorovoj ul. 52 (1937) i vile na Korčuli (1933), Hvaru (1936) i Koločepu (1938). U razdoblju zajedničkoga rada izvode nekoliko uspješnih adaptacija i unutrašnjih uređenja, među kojima se izdvajaju Gradska kavana u Dubrovniku (1932) i kavana »Corso« u Zagrebu (1933), a sudjeluju i na mnogim natjecajima (regulacija Kaptola, 1928; Umjetnički paviljon, 1930; Židovska bolnica, 1931; zgrada Gradskih poduzeća, 1932 — sve u Zagrebu; Mirovinski zavod u Ljubljani, 1930; Okružna blagajna u Osijeku, 1934; hotel na Lapadu, 1938).

Nakon 1945. projektira zajedno sa S. Gombošem, V. Juranovićem i O. Wernerom tvornički sklop »Rade Končar« u Zagrebu. U to vrijeme izveo je samostalno i nekoliko interijera (čitaonica »Borbe«, knjižare »Jugoslavenske knjige« i Studentskoga centra). Posljednje su mu realizacije zgrade Arheološkoga muzeja u Zadru (1965—73) i Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika u Splitu (1954—76; dovršili S. Sekulić-Gvozdanović i Z. Vrkljan). U razdoblju nakon 1945. dobio je niz nagrada na natjecajima: za hotel »Jugoslavija« (1947, s L. Horvatom i K. Ostrogovićem) i Modernu galeriju (1948) u Beogradu; Umjetnički paviljon, Koncertnu dvoranu i Dom iseljenika, upravnu zgradu »Rade Končara« (1953, sa S. Gombošem i V. Kauzlarićem) i uređenje terase na Griču (1953) — sve u Zagrebu.

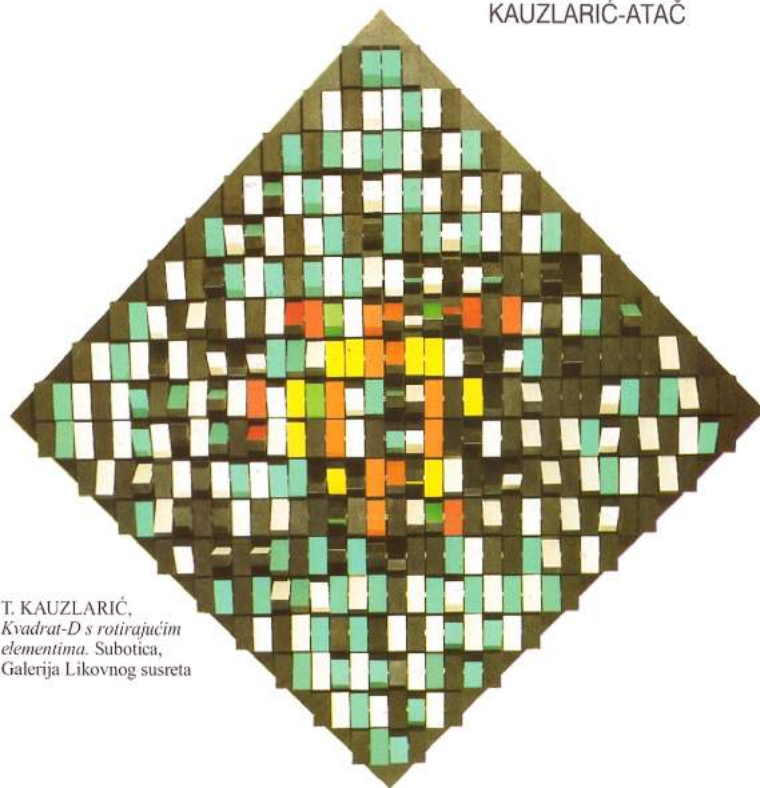
U okviru estetike avangardnoga funkcionalizma koju Kauzlarić slijedi još od svojih prvih javnih istupanja, čitav njegov opus obilježuju jasnoća koncepcije i nepolemičnost, odmjerena proporcija i neobična istančanost u obradi detalja. Njegovo opsežno djelo, a osobito onaj dio koji je nastao u zajednici sa S. Gombošem, ide među najviše domete predratne zagrebačke arhitektonske škole.

LIT.: S. Šeferov, Nagrada »Viktor Kovačić« za životno djelo, ČIP, 1965, 154—155. — Ž. Čorak, Arhitektura, u katalogu: Kritička retrospektiva »Zemlja«, Zagreb 1971. — S. Gvozdanović-Sekulić, In memoriam arhitektu Mladenu Kauzlariću (1896—1971), Forum, 1976, 10—11. — T. Premrl, Izložba akademika Mladena Kauzlarića, ČIP, 1977, 1. — Isti, Hrvatska moderna arhitektura između dva rata, Zagreb 1989. — Arhitekti članovi JAZU, Rad HAZU, 1991, 437. T. Pl.

KAUZLARIĆ, Tomislav, kipar (Malinska, 17. VII. 1934). Školovao se u Zagrebu (V. Parać), Ljubljani (B. Kalin) i Beogradu (M. Popović). U ranome razdoblju radi skulpture simboličnih sadržaja. Poslije toga gradi razvedene oblike na principu višestanih arhitektonskih cjelina (ciklus *Topografski znaci*, 1964—66). Plansko komponiranje modularnih sustava odlikuje njegove objekte u drvu, metalu ili plastičnim materijalima, intenzivnih kromatskih efekata (*Crno u crno, belo u belo*, 1972). Poslije 1973. istražuje mogućnosti oblikovanja u novinskom papiru.

LIT.: J. Subotić, Izazov anti-skulptorskog materijala (katalog), Beograd 1979. Ž. Sa.

KAUZLARIĆ, Veljko, arhitekt (Novi Vinodolski, 3. IX. 1902 — Zagreb, 17. XII. 1980). Završio arhitekturu na Akademiji u Zagrebu 1940 (D. Ibler). Radio u ateljeu H. Ehrlicha (1926—36), s A. Albinijem (1936—41), M. Kauzlarićem i S. Gombošem (1939—41). Poslije rata radi u Gradskome građevnome odjelu u Zagrebu, a od 1951. voditelj je projekt-noga poduzeća »Plan«. — S. M. Ivačićem i G. Bohutinskim sudjelovao na natjecajima za Državnu markarnicu u Beogradu i Željezničku koloniju u Sarajevu, te s Bohutinskim za kolodvor u Sarajevu, Okružni ured u Osijeku i hotel u Splitu. Autor je projekata za uredsku i tvorničku zgradu

T. KAUZLARIĆ, Kvadrat-D s rotirajućim elementima. Subotica, Galerija Likovnog susreta

»Prvomajske« (1946) u Ul. baruna Filipovića i tvornicu hidrauličnih strojeva na Žitnjaku (1946) u Zagrebu. T. Pl.

KAUZLARIĆ-ATAČ, Zlatko, slikar (Koprivnica, 30. VI. 1945). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1968 (M. Stančić). Bio je suradnik Majstorske radionice K. Hegedušića (1968—74). Član grupe »Biafra« 1970—78. Profesor na Akademiji u Zagrebu. Nemirnim ekspresionističkim rukopisom veže se od početka uz angažiranu umjetnost, kritički pristupa suvremenim temama (*Kampanja*, 1977). Slika lica iz masovnih medija u tipičnome pokretu i izražajnim situacijama (*Nastup*, 1977). Kompoziciju

Z. KAUZLARIĆ-ATAČ, *Nastup*

